

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล
ของเด็กและเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
Factors Influencing Self-Advocacy Behaviour of Children and
Youths in Mueang District, Chiang Mai Province

จุฑามาศ สีธิ¹ และวีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร²
Juthamat Siti¹ and Veerawan Wongpinpech²

Received: April 28, 2023
Revised: August 22, 2023
Accepted: August 23, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนอายุ 13 - 18 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 442 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์โมเดลมิก

ผลการวิจัย พบว่า แบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเส้นอิทธิพล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทุกตัวแปร และพบว่าตัวแปรสาเหตุที่ศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลได้ร้อยละ 47 นอกจากนี้ยังพบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลรวม สูงสุดต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล โดยมีขนาดอิทธิพลรวม เท่ากับ .66 ขณะที่การเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า มีขนาดอิทธิพลรวม เท่ากับ .10 ดังนั้น ถ้าต้องการให้เด็กและเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลที่เหมาะสม สามารถปกป้องสิทธิของตนเอง และแสดงออกอย่างเหมาะสม ควรได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากพ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง โรงเรียนและเพื่อน และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าในตนเอง

คำสำคัญ: พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล เด็กและเยาวชน การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการปรึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
e-mail: juthamat.s@cmu.ac.th

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 e-mail: veerawan.w@cmu.ac.th

Abstract

This research has studied factors influencing the self-advocacy behaviours of adolescents in Mueang District, Chiang Mai Province. Participants in this study were randomly selected through multi-stage sampling and included 442 teenagers, aged 13 - 18 years, studying at secondary schools in Mueang District, Chiang Mai Province. The research instrument was a questionnaire, and a MIMIC model was used to analyse the data.

Results reveal that the developed model is consistent with empirical data and all path coefficients are statistically significant at .05 levels. This study also found that causal factors such as social support and self-esteem can explain variability of self-advocacy behaviours at a level of 59% predictability. Furthermore, the findings indicate that social support has the most influence on self-advocacy behaviours, showing total effects of .66, whereas total effects of self-esteem are .10. Therefore, to make young people in Mueang District, Chiang Mai Province, have appropriate self-advocacy behaviours, be able to protect their rights and have suitable means of self-expression, self-esteem among young people should be promoted, and socially supported by parents, teachers, guardians, schools and friends.

Keywords: Self-Advocacy Behaviour, Children and Youth, Social Support, Self-Esteem

บทนำ

ในปัจจุบัน เด็กและเยาวชนจำนวนมากที่ต้องตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงทั้งทางกาย ทางใจ และทางเพศ ทั้งจากบุคคลแปลกหน้าและบุคคลใกล้ชิด สำหรับประเทศไทย จากรายงานสถิติความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี 2561 ผู้ถูกกระทำที่ขอรับบริการจากศูนย์ช่วยเหลือสังคม เป็นเด็กและเยาวชนจำนวนมากที่สุด (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2562) และจากรายงานสถิติผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวที่เข้ารับบริการในบ้านพักเด็กและครอบครัวทั่วประเทศจำแนกตามช่วงอายุและเพศ พบว่า ช่วงอายุผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด ได้แก่ ช่วงอายุ 5 ปี - ต่ำกว่า 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.40 (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2562)

เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนที่ถูกกระทำความรุนแรง จะพบว่า เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้รับผลกระทบทั้งทางด้านร่างกาย เช่น มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่ผิดปกติ เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือตั้งครรภ์ เป็นต้น ทางด้านจิตใจ เช่น ขาดความมั่นใจทางจิตใจ รู้สึกไม่ปลอดภัย ซึมเศร้า หวาดระแวง มีปัญหาสุขภาพจิตหรือความเครียดอย่างรุนแรง จนนำไปสู่การพึ่งพายาเสพติดหรือการฆ่าตัวตาย เป็นต้น ทางด้านสังคม เช่น ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต แยกตัวออกจากสังคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้ต่อต้านสังคม กระทำความรุนแรงต่อบุคคลอื่น

เป็นต้น (สุชาติพิทย์ คำเที่ยง, 2562) ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ในการที่จะลดผลกระทบที่สำคัญวิธีหนึ่ง คือ การสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้เด็กและเยาวชน ให้สามารถแสดงออกถึง “พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล” (จิรังกูร ญัษฐังสี, 2563) อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมและการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย ยังไม่พบคำตอบที่ว่า หากต้องการจะส่งเสริมให้เด็กไทยมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลจะต้องดำเนินการส่งเสริมปัจจัยที่สำคัญปัจจัยใด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อตอบคำถามดังกล่าว ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ พบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล (Dowrick et al., 2005) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครอบครัว ซึ่งถือว่ามีบทบาทสำคัญที่สนับสนุนให้เด็กมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลและการฝ่าฟันอุปสรรค (Goodley, 2005) นอกจากนี้ การสนับสนุนจากเพื่อน และการสนับสนุนด้านการเรียนการสอนจากครูอาจารย์ก็เป็นแรงสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญ ที่จะช่วยเพิ่มพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลและความสำเร็จทางวิชาการร่วมด้วย (Johnson, 2015)

นอกจากการสนับสนุนทางสังคมแล้ว ในทางจิตวิทยาเชื่อว่า คุณลักษณะทางบุคลิกภาพก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยเฉพาะการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ (เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์ และคนอื่น ๆ , 2551) การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่สำคัญกับพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล การสนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลควรมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองให้มากขึ้น ตลอดจนความสามารถในเชิงปฏิบัติ คือ การพูดหรือดำเนินการเพื่อตนเอง รวมถึงการปกป้องสิทธิและต่อสู้เพื่อบริการที่เหมาะสม (Williams & Shoultz, 1982) พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลที่ดีอาจช่วยพวกเขาในการจัดการกับความท้าทาย (Eriks-Brophy et al., 2006) นอกจากนี้ยังพบว่า การที่บุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลซึ่งช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (Mirels & McPeck, 1977)

ดังนั้น ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม และปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร โดยกลุ่มตัวอย่างที่สนใจในครั้งนี้ คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ เนื่องจากพบว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีเด็กและเยาวชนถูกระทำ ความรุนแรงจำนวนมาก (บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่, 2564) โดยคาดว่า ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาจะทำให้ทราบว่า หากต้องการส่งเสริมพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ควรส่งเสริมในปัจจัยใดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

คำถามการวิจัย

การสนับสนุนทางสังคม และการเห็นคุณค่าในตนเอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่หรือไม่ อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13 - 18 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13 - 18 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967) กรณีประชากร 100,000 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้เท่ากับ 398 คน ดังนั้น จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้อย่างน้อย 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

ตัวแปรสังเกตได้ภายนอก

1.1 การสนับสนุนทางสังคม (Social Support)

1.2 การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)

ตัวแปรแฝงภายใน

1.3 พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล (Self-Advocacy Behaviour)

จำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้เกี่ยวกับตนเอง (Knowledge of Self) 2) ความรู้เกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ (Knowledge of Rights) 3) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) และ 4) ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership Skills)

การทบทวนวรรณกรรม

1. พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล (Self-Advocacy Behaviour)

การพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลนับเป็นกระบวนการทางด้านพัฒนาการของบุคคล โดยบุคคลจะค่อย ๆ เสริมสร้างความมั่นใจในการพูดเพื่อแสดงถึงความปรารถนาและอารมณ์ รับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง (Kozminsky, 2004 as cited in Adams, 2015) พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิที่เกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปอย่างธรรมชาติและมีความชัดเจนตามสมมติที่ว่า บุคคล คือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อทางเลือกต่าง ๆ ในชีวิตของตนเอง (Zegar & Baumann, 2012) และการศึกษานี้จะมุ่งศึกษาถึงการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล ตามแนวคิดของ Adams (2015) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล หมายถึง การพูดหรือการกระทำบางอย่างเพื่อตนเอง รวมถึงการปกป้องสิทธิของตนเอง และสู้เพื่อได้รับความช่วยเหลือ เขาได้เสนอกรอบแนวคิดของพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล คือ การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง และความรู้เรื่องสิทธิเป็นทักษะพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล มีทักษะการสื่อสารและทักษะความเป็นผู้นำ การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง หมายถึง รู้จุดแข็งของตนเอง รู้ถึงความสนใจ ความชอบ เป้าหมายและแรงบันดาลใจของตนเอง

การสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อมที่จำเป็น มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นที่จะก้าวไปสู่ความฝันและพัฒนา ศักยภาพของตนเอง ดังแสดงใน Figure 1

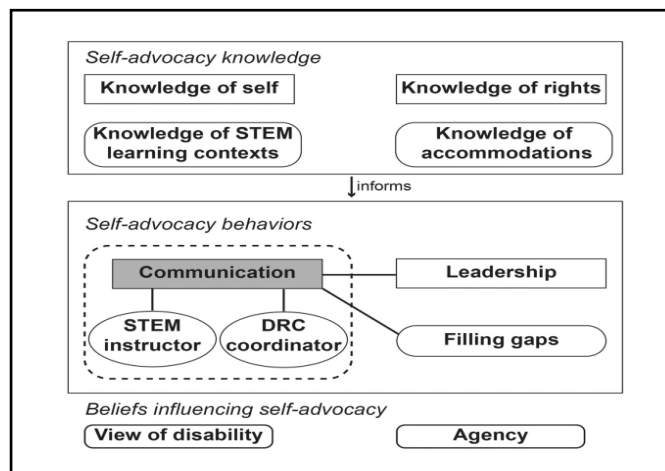

Figure 1 Conceptual Framework of Self-Advocacy (Adams, 2015)

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล

ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ได้แก่ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ตามแนวคิดของ Schaefer et al. (1981) และตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ตามแนวคิดของ Coopersmith (1984) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสนับสนุนทางสังคม (Social Support)

การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล จากการศึกษาของ Goodley (2005) ที่ศึกษาพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ ส่วนบุคคลในชีวิตของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า ครอบครัวมีบทบาทสำคัญ ที่สนับสนุนให้เด็กมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของตนเองและการฝ่าฟันอุปสรรค เด็กหลายคน ระบุว่า พวกเขามีแม่เป็นแบบอย่างที่ยึดเหนี่ยวในชีวิตของพวกเขาและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางด้าน พฤติกรรมของพวกเขา ครอบครัวที่มีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและเอื้อต่อการพัฒนาตนเอง ให้มีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของตนเอง สะท้อนให้เห็นว่า เป็นช่วงเวลาที่พักพวกเขา รู้สึกว่า ได้รับการยอมรับอย่างแท้จริงเมื่อพวกเขาอยู่กับครอบครัวของพวกเขา นอกจากนี้จากงานวิจัยของ Johnson (2015) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ ส่วนบุคคลของตนเองในนักศึกษาพิการ พบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรทำนายการพิทักษ์สิทธิ ส่วนบุคคลของตนเองอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการสนับสนุนจากเพื่อน การสนับสนุนจากครอบครัว และการสนับสนุนด้านการเรียนการสอนจากครูอาจารย์ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การช่วยนักเรียนสร้างแรงสนับสนุนทางสังคม นอกจากจะช่วยเพิ่มพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล แล้ว ยังส่งผลดีต่อความสำเร็จทางวิชาการร่วมด้วย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า

การสนับสนุนทางสังคมน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.2. การเห็นคุณค่าในตนเอง

จากการศึกษา พบว่า มีงานหลายชิ้นที่ให้ผลสอดคล้องกันว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล อาทิ งานวิจัยของ Mirels and McPeck (1977) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล พบว่า ประโยชน์ของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 109 คน คือ ทำให้มีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลเชิงบวก เช่น การยกย่องตนเองหรือการสนับสนุนตนเอง นอกจากนี้ การเห็นคุณค่าในตนเองสามารถทำให้พวกเขาจัดการสิ่งต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งพบว่า ความสามารถในการจัดการกับทางเลือกมีอิทธิพลต่อขนาดของพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล และการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีต่อตนเองอย่างมีนัยสำคัญ Briggs (2014) ได้ศึกษามุมมองของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเพื่อนเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลและทักษะความเป็นผู้นำ พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมที่ไม่แสดงความสนใจในกิจกรรมหรือองค์กรในโรงเรียนหรือชุมชนนั้น มีผลมาจากการมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลระดับต่ำ ขาดความเป็นผู้นำและความภาคภูมิใจในตนเอง และเมื่อเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเพื่อน ทำให้มีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล ทักษะความเป็นผู้นำ และความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มมากขึ้น สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น Michael and Zidan (2018) ที่ศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและคนทั่วไป พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่สำคัญกับพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า การเห็นคุณค่าในตนเองน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน

กรอบแนวคิดและโมเดลสมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดและสมมติฐานในการวิจัยดังนี้ แนวคิดของ Adams (2015) ได้แก่ ตัวแปรพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล (Self-Advocacy) และแนวคิดของ Schaefer et al. (1981) ได้แก่ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) แนวคิดของ Coopersmith (1984) ได้แก่ ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ดัง Figure 2

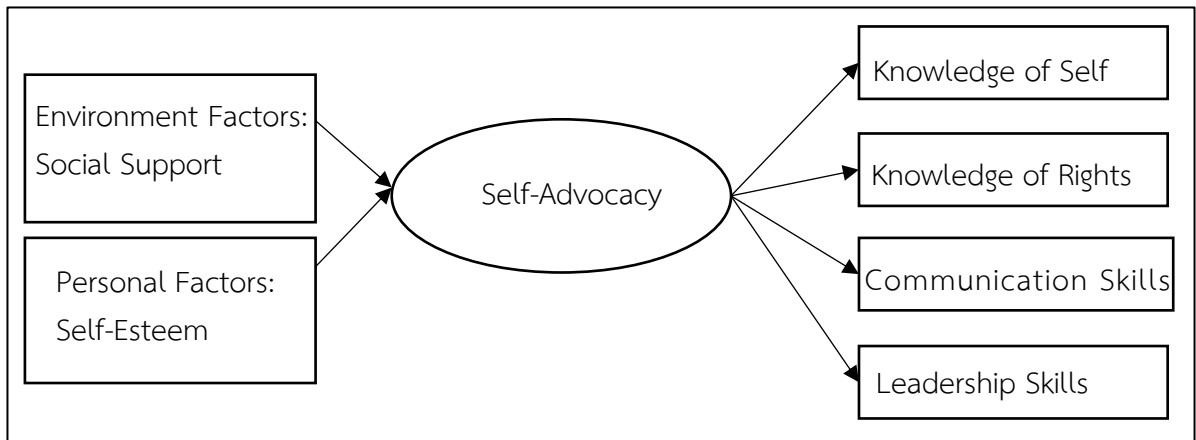

Figure 2 Research Hypothesis

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยว่า โมเดลสมมติฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีสมมติฐานย่อยตามเส้นทางอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. การสนับสนุนทางสังคม มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลในเด็กและเยาวชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลในเด็กและเยาวชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13 - 18 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในสถาบันการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967) กรณีสภาพประชากร 100,000 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้เท่ากับ 398 คน ดังนั้น จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้อย่างน้อย 400 คน เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล อย่างไรก็ตาม พบว่า ในการศึกษาครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 442 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง มากกว่า 0.60 ทุกข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นและมีค่าอำนาจจำแนกผ่านตามเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ประเภทของสถาบันการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล เป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Adams (2015) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้เกี่ยวกับตนเอง (Knowledge of Self) 2) ความรู้เกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ (Knowledge of Rights) 3) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) และ 4) ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership Skills) จำนวน 30 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟาของครอนบาค เท่ากับ .951 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .421 - .822

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ Schaefer et al. (1981) จำนวน 7 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟาของครอนบาค เท่ากับ .865 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .564 - .707

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเรื่องความรู้สึกต่อตนเองของทินกร วงศ์ปาริณย์ และณหทัย วงศ์ปาริณย์ จากการศึกษาเรื่อง A Comparison of reliability and construct validity between the original and revised versions of the Rosenberg self-esteem scale (T. Wongpakaran & N. Wongpakaran, 2012) โดยได้รับอนุญาตในการใช้แบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จำนวน 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบอัลฟาของครอนบาค เท่ากับ .756 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .701 - .762

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ ส่งไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ได้รับการสุ่มเลือก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับนักเรียนในสังกัด

2. เมื่อได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียน ผู้วิจัยจะขออนุญาตประสานความร่วมมือกับครูประจำระดับชั้นห้องเรียนที่ได้รับการสุ่มเลือก เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม รวมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเงื่อนไขต่าง ๆ ผ่านเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่างในการพิจารณาเข้าร่วมการวิจัยโดยอิสระ

3. กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม จะได้รับการร้องขอให้ลงนามในหนังสือแสดงความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าว พร้อมแนบเอกสารขอความยินยอมไปยังผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างเพื่อพิจารณา

4. กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยและได้รับการยินยอมจากผู้ปกครอง สามารถตอบแบบสอบถามได้ 2 ช่องทาง คือ 1) การเขียนคำตอบลงในแบบสอบถาม และ 2) การตอบแบบสอบถามผ่าน Google form โดยการสแกน QR Code

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน ก่อนนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

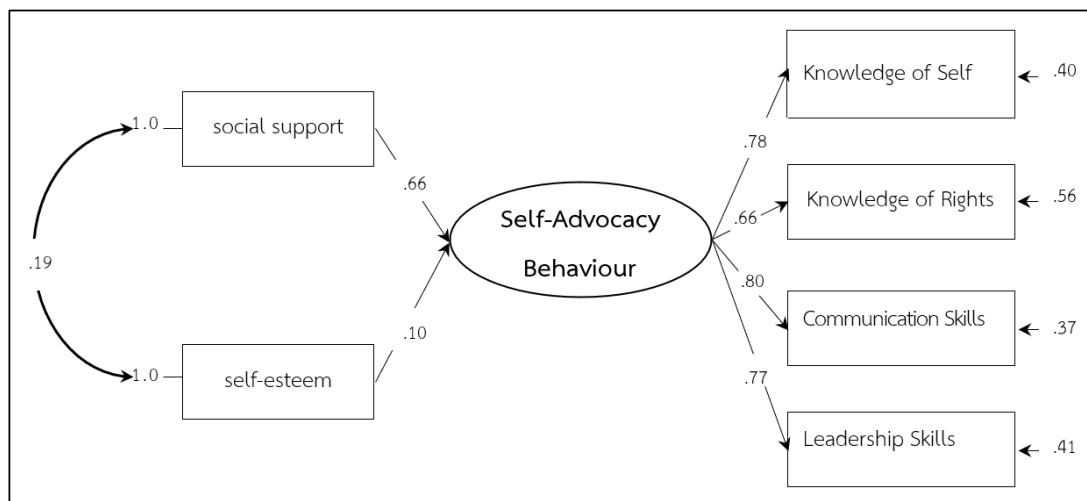
1. ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง ค่า Tolerance ค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2. ใช้การวิเคราะห์โมเดลมิมิก (Multiple Indicators and Multiple Causes Method) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานการวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้ ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีนัยสำคัญ (กรณี กลุ่มตัวอย่าง > 250) และค่า SRMR (Standardized Root Mean Square Residual) มีค่าน้อยกว่า 0.05 ค่า GFI (Goodness-of-Fit Index) และค่า AGFI (Adapted Goodness-of-Fit Index) มีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า CN (Critical N) มีค่ามากกว่า 200 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ โดยการพิจารณาจากค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการตรวจสอบ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่มีค่าตั้งแต่ .179 ถึง .627 ซึ่งเมื่อพิจารณาเกณฑ์ที่ว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น แต่ละคู่ที่สูงเกิน 0.6 แสดงว่า ข้อมูลอาจมีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงนั้น อย่างไรก็ตาม พบว่า วิธีการนี้ได้ผลการตรวจสอบที่ไม่ชัดเจนนัก ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้เกณฑ์อื่น ๆ ร่วมด้วย ได้แก่ การวิเคราะห์ค่า Tolerance (สัดส่วนความแปรปรวนในตัวแปรที่อธิบายไม่ได้ด้วยตัวแปรอื่น ๆ) และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ผลการทดสอบพบว่า มีค่า Tolerance อยู่ที่ .965 โดยตามเกณฑ์แล้ว หากค่า Tolerance ที่มีค่า .01 หรือน้อยกว่า จะเป็นค่าที่ทำให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Norusis, 1995) ส่วนค่า VIF มีค่าอยู่ที่ 1.036 โดยตามเกณฑ์แล้วหากค่า VIF ไกล่ 10 จะทำให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Steven, 1996) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ

ผลการทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นดังนี้

$\chi^2 = 20.26$, $df = 8$, $p\text{-value} = .009$, $RMSEA = .059$, $SRMR = .025$, $GFI = .980$, $AGFI = .96$, $CN = 416.17$

Figure 3 Causal relationship model of factors influencing self-advocacy behaviour of children and youths in Mueang district, Chiang Mai province.

จาก Figure 3 พบว่า แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร รวมทั้งค่าการทดสอบ ความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า กล่าวคือ ค่าไคสแควร์ (χ^2) = 20.26, ค่า $df = 8$, ค่า $p\text{-value} = .009$, ค่า $RMSEA = .059$, ค่า $SRMR = .025$, ค่า $GFI = .980$, ค่า $AGFI = .96$ และ ค่า $CN = 416.17$

Table 1 Results of the analysis of Direct Effects (DE), Indirect Effects (IE), and Total Effects (TE) of the cause variables affecting the effect variables. and the squared multiple correlation coefficient of the variables (Squared Multiple Correlation: R^2).

Cause Variable	Effect Variable		
	Self-Advocacy Behaviour		
	DE	IE	TE
Social Support	.66	-	.66
Self-Esteem	.10	-	.10
R^2		.47	

จาก Table 1 เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม พบว่า ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม และตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .66 และ .10 ตามลำดับ

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสอง พบว่า พฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลมีค่าเท่ากับ .47 แสดงว่า ร้อยละ 47 ของความแปรปรวนของพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล สามารถอธิบายได้ด้วยการสนับสนุนทางสังคมและตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

จากสมมติฐาน 1 ที่ว่า “การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลในเด็กและเยาวชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการทดสอบพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .66 จึงสนับสนุนสมมติฐาน 1

จากสมมติฐาน 2 ที่ว่า “การเห็นคุณค่าในตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลในเด็กและเยาวชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการทดสอบพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .10 จึงสนับสนุนสมมติฐาน 2

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า การสนับสนุนทางสังคม และการเห็นคุณค่าในตนเอง มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลในเด็กและเยาวชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า หากเด็กและเยาวชนมีการสนับสนุนทางสังคมที่ดี มีการเห็นคุณค่าในตนเองจะมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลที่ดีตามมา การสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลในระดับมากแสดงให้เห็นว่า การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ได้แก่ ครอบครัว ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทสำคัญที่สนับสนุนให้เด็กมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลและการฝ่าฟันอุปสรรคครอบครัวที่มีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและเอื้อต่อการพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล ช่วยสะท้อนให้เห็นว่า เป็นช่วงเวลาที่บุคคลรู้สึกได้รับการยอมรับอย่างแท้จริงเมื่ออยู่กับครอบครัวของตนเอง (Goodley, 2005) นอกจากนี้ การสนับสนุนจากเพื่อนและการสนับสนุนด้านการเรียนการสอนจากครูอาจารย์ รวมถึงโรงเรียนและหลักสูตรก็เป็นแรงสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญที่จะช่วยเพิ่มพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลและความสำเร็จทางวิชาการอีกด้วย (Johnson, 2015)

อีกทั้งการวิจัยนี้พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลสอดคล้องกับเฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์ และคนอื่น ๆ (2551) ที่ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่สำคัญต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคล การสนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลควรมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองให้มากขึ้น ตลอดจนความสามารถในเชิงปฏิบัติ คือการพูดหรือดำเนินการเพื่อตนเอง รวมถึงการปกป้องสิทธิและต่อสู้เพื่อบริการที่เหมาะสม (Williams & Shoultz, 1982) นอกจากนี้ ยังพบว่า การที่บุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิ์ส่วนบุคคลซึ่งช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (Mirels & McPeck, 1977) ดังนั้น จึงมีความสมเหตุสมผลที่พบว่า การสนับสนุน

ทางสังคมและการเห็นคุณค่าในตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลในเด็กและเยาวชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1. ผลการวิจัย พบว่า การสนับสนุนทางสังคมและการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น หากต้องการให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล กล้าที่จะปกป้องตนเอง รู้จักสิทธิที่พึงมี สามารถใช้ทักษะการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม และมีภาวะผู้นำที่จะปกป้องตนเองรวมถึงกลุ่มของตนเองได้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู โรงเรียน สถานศึกษา หรือแม้กระทั่งกลุ่มเพื่อน ควรสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคล รวมถึงควรปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าในตนเองเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลไปด้วย

2. พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู โรงเรียน สถานศึกษา ควรมีการให้ความรู้ การแนะนำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ทั้งการรู้จักตนเอง รู้จักสิทธิต่าง ๆ ที่ตนเองมีและพึงได้รับการแนะนำและให้ความรู้ในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การใช้คำพูด การเจรจาต่อรองที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองอย่างเหมาะสม รวมถึงทักษะการเป็นผู้นำให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลที่จะนำไปสู่การใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปกป้องตนเองตามสิทธิของตนเองและสามารถบอกกล่าวสิ่งเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ แม้จะพบว่า การสนับสนุนทางสังคมและการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า งานวิจัยยังสามารถต่อยอดและค้นหาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้สมบูรณ์ได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถขยายผลไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนของประเทศไทย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเพิ่มศักยภาพที่จะสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมการพิทักษ์สิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2562). สถิติข้อมูลและสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน ประจำปี 2562.

http://dcy.go.th/webnew/upload/download/file_th_20201705214233_1.pdf

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2562). รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงในครอบครัว สำหรับการรายงานตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ประจำปี 2561. ผู้แต่ง.<https://dl.parliament.go.th/handle/lit/562792>

จิรังกูร ญัฐรังสี. (2563). ก้าวข้ามความรุนแรงสู่การใช้วินัยเชิงบวกในการแนะแนวทางเด็กและเยาวชน. *เวชสารแพทย์ทหารบก*, 73(3), 173-179.

- เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์, วิชัย วงษ์ใหญ่, ศิริยุภา พูลสุวรรณ, และมนัส บุญประกอบ. (2551). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 31(3), 31-40.
- บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่. (2564). *สรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2564*. ผู้แต่ง.
- สุทธาทิพย์ คำเที่ยง. (2562, 3 มกราคม). *ความรุนแรงในเด็กและเยาวชน: ตั้งใจ หรือ แค่อ้างผลอ*. ศูนย์สมเด็จพรเทพรัตนฯ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย. <https://craniofacial.or.th/aggressiveness-in-youth.php>
- Adams, C. D. (2015). *Development of the self-advocacy measure for youth: Initial validation study with caregivers of elementary students with attention-deficit/hyperactivity disorder* [Graduate Theses and Dissertations, University of South Florida]. Digital Commons @ University of South Florida. <https://scholarcommons.usf.edu/etd/5445>
- Briggs, D. A. (2014). *Perspectives of a peer-mentoring program on self-esteem, self-advocacy, and leadership skills* [Doctor of Education, Walden University]. ProQuest Dissertations and Theses Global.
- Coopersmith, S. (1984). *SEI: Self-esteem inventories*. Consulting Psychologist Press.
- Diamantopoulos, A., & Sigauw, J. A. (2000). *Introducing LISREL*. SAGE.
- Dowrick, P. W., Anderson, J., Heyer, K., & Acosta, J. (2005). Postsecondary education across the USA: Experiences of adults with disabilities. *Journal of Vocational Rehabilitation*, 22(1), 41-47.
- Eriks-Brophy, A., Durieux-Smith, A., Olds, J., Fitzpatrick, E., Duquette, C., & Whittingham, J. (2006). Facilitators and barriers to the inclusion of orally educated children and youth with hearing loss in schools: Promoting partnerships to support inclusion. *Volta Review*, 106(1), 53-88.
- Goodley, D. (2005). Empowerment, self-advocacy and resilience. *Journal of Intellectual Disabilities*, 9(4), 333-343. <https://doi.org/10.1177/1744629505059267>
- Johnson, J. I. M. (2015). *The relationship between social support and self-advocacy in college students with disabilities* [Doctoral dissertation, University of Denver]. <https://digitalcommons.du.edu/etd/1040/>
- Mirels, H. L., & McPeck, R. W. (1977). Self-advocacy and self-esteem. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 45(6), 1132-1138. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.45.6.1132>

- Michael, R., & Zidan, H. M. (2018). Differences in self-advocacy among hard of hearing and typical hearing students. *Research in Developmental Disabilities*, 72, 118–127.
- Norusis, M. J. (1995). *SPSS 6.1: Guide to data analysis*. Prentice Hall.
- Schaefer, C., Coyne, J. C., & Lazarus, R. S. (1981). The health-related functions of social support. *Journal of Behavioral Medicine*, 4(4), 381-406. DOI: 10.1007/BF00846149.
- Steven, J. (1996). *Applied multivariate statistics for the social sciences* (3rd ed.). Lawrance Erlbaum.
- Williams, P., & Shoultz, B. (1982). We can speak for ourselves: Self-advocacy by mentally handicapped people. Souvenir Press.
- Wongpakaran, T., & Wongpakaran, N. (2012, January 25). A Comparison of reliability and construct validity between the original and revised versions of the Rosenberg self-esteem scale. *Psychiatry Investigation*, 9(1), 54-58. DOI: <https://doi.org/10.4306/pi.2012.9.1.54>
- Yamane, T. (1967). *Statistics, an introductory analysis* (2nd ed.). Harper and Row.
- Zegar, M., & Baumann, A. (2012, July 9). *Fostering self-advocacy in elementary-aged students with hearing loss*. Audiologyonline. <http://www.audiologyonline.com/articles/fosteringselfadvocacy-in-elementary-6583>